

«¿ON HAN ANAT A PARAR ELS VOTS DEL PNB?»

Xabier Arzallus, l'home sense pressa

Xabier Arzallus, president de l'Euskadi Buru Batzar, òrgan suprem del Partit Nacionalista Basc, parla en aquesta entrevista sobre l'espectacular retrocés electoral que aquesta força, fins fa poc la primera d'Euskadi, ha tingut en les eleccions del 10 de juny.

Fúlvia Nicolàs

Un pèl més gras, vestit amb un polo Lacoste verd intens i una caçadora de pell negra, amb posat dinàmic i somrient, Xabier Arzallus era, dimarts passat, la viva estampa de l'optimisme. Motius, però, no li'n sobraven. Ningú no diria, veient aquest home d'esplèndida maduresa, polemista infatigable, que és el president d'un partit que ha perdut, en les eleccions del 10 de juny, més d'un terç dels regidors que tenia, més de la meitat dels seus

diputats en les juntes forals i els tres parlamentaris a Navarra. El juny, a l'edifici Granada, seu bilbaína de l'Euskadi Buru Batzar, pinta més negre que mai.

A les municipals, el PNB ha perdut 25.000 vots a Àlaba, 60.000 a Biscaia, 75.000 a Guipúscoa i 11.500 a Navarra. Traduït en capitals, tan sols els queda, i amb l'ajut dels vots socialistes, l'alcaldia de Bilbao, Vitòria i Sant Sebastià són ja, definitivament, d'Eusko Alkartasuna, el partit de Carlos Garaikoetxea. A Pamplona, el PNB no tindrà representació municipal, amb la quasi totalitat dels seus vots desplaçats a Eusko Alkartasuna.

Pel que fa a les eleccions a Juntes Forals —a diputacions, per dir-ho des d'aquí d'una manera més entenedora—, que a Euskadi es voten de manera independent als ajuntaments, el PNB passa de controlar Àlaba, Biscaia i Guipúscoa a mantenir tan sols la presidència de Biscaia. La Diputació alabesa passarà a mans del PSOE —mit-

«Al desembre renovarem tota l'estructura del PNB».

jançant un pacte en què els socialistes es comprometen a ajudar el PNB a l'alcaldia de Bilbao— i la guipuscoana tindrà president garaikoetxista, també gràcies a un pacte d'EA, en aquest cas, amb Euskadiko Ezkerra.

En conjunt, el partit liderat per Arzallus ha perdut 10 dels 26 diputats forals que tenia a Biscaia, 13 dels 23 que tenia a Àlaba i 19 dels 26 que tenia a Guipúscoa. D'altra banda, al Parlament Foral de Navarra, el PNB perd els tres representants que hi tenia, mentre EA es fa amb quatre parlamentaris i Herri Batasuna puja de sis a set.

Europa, finalment, és l'escenari d'una de les més importants frustracions penebistes. El seu candidat, Jon Gangoi, es queda sense escó, amb uns resultats en vots inferiors als de les altres tres candidatures encapçalades per nacionalistes bascos: la d'Herri Batasuna, la de l'Europa dels Pobles —EA, ERC i PNG— i la de l'Esquerra dels Pobles, encapçalada per Mario Onaindía, que tampoc no obtingué escó europeu.

Amb aquest panorama, que admet qualificatius que van des de «retrocés» fins a «debaclé», era inevitable imaginar un Xabier Arzallus taciturn, segurament deprimat i amb poques ganes de xerrar. Doncs no: per força ha de ser cert allò que en diuen els seus col·laboradors, que aquest brillant catedràtic de Dret Polític a Deusto, ex-jesuita i nacionalista històric, creix amb les dificultats.

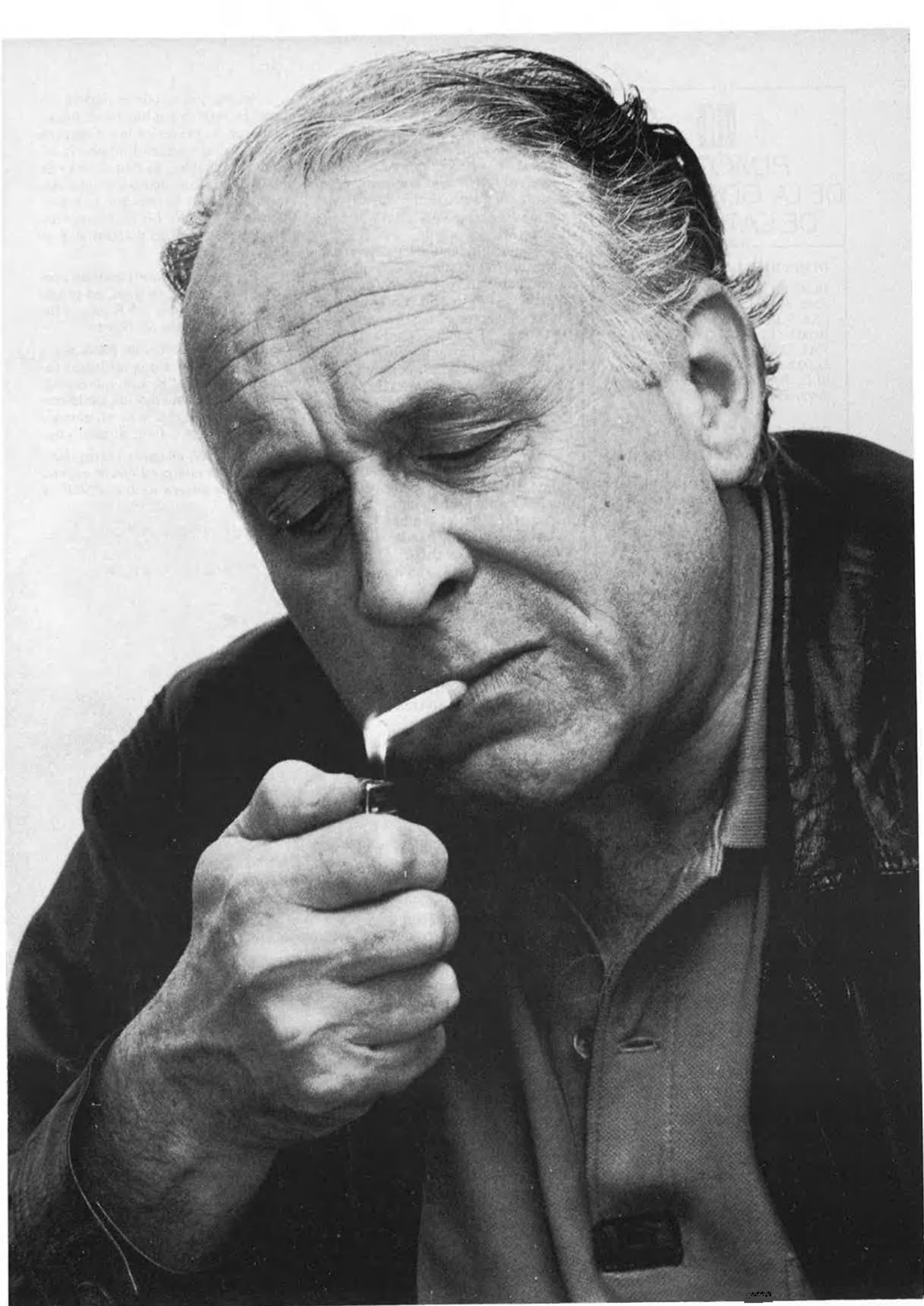
Un quart d'hora llarg de bromes amb Jesús, el fotògraf, a propòsit de la seua indumentària, «escassament seriosa», retarda el començament de l'entrevista. Repapat en un còmode sofà del seu despatx, fumant Winston i demostrant, involuntàriament, que també sap dir paraulotes —«cony, cal reconèixer que el PSOE durant el franquisme no era més que una punyetera merda»—, Xabier Arzallus fa veure, amb èxit considerable, que ell mai no té pressa.

—Haurem de començar fent una valoració dels resultats, encara que no siga massa original.

—Els resultats, els nostres, són la segona part d'un procés. Nosaltres ja no partíem dels resultats de fa quatre anys, evidentment, perquè mentrestant s'ha consumat la formació d'un nou partit que ix del PNB, Eusko Alkartasuna, liderat per Carlos Garaikoetxea. El que no sabíem era fins a quin punt es decantarien els resultats que avançaven les últimes autonòmiques. Ara ja s'han definit: Garaikoetxea té els seus efectius, i nosaltres, els nostres. I ara, cadascú a treballar pel seu compte. En la part que ens toca, ens estem reconstituïnt. Al juliol tindrem una assemblea extraordinària, on revisarem els nostres postulats i les nostres bases, tant ideològiques com organitzatives. A partir d'això, elaborarem uns nous estatuts, i cap al desembre hi haurà una renovació de tota la nostra estructura de comandament interna del partit.

—¿I, això, ho diu amb resignació, o com?

—No parle amb resignació, sóc objectiu. I, a més, a la vista dels resultats, no puc inventar-me gaires històries. Però això està passat, és passat, i el futur és tota una altra cosa. A partir

FILMOTECA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

DIMECRES, 1

18.00 h.: ESCALA EN HAWAI, *John Ford i Mervin Leroy*, 1955. USA V.E.

20.00 h.: EL FUGITIVO, *John Ford*, 1947. USA V.O.

22.00 h.: THEY WERE EXPENDABLE, *John Ford i Robert Montgomery*, 1945. USA V.O.

DIJOUS, 2

18.00 h.: EL SARGENTO NEGRO, *John Ford*, 1960. USA V.E.

20.00 h.: THEY WERE EXPENDABLE, *John Ford i Robert Montgomery*, 1945. USA V.O.

22.00 h.: CENTAUROS DEL DESIERTO, *John Ford*, 1956. USA V.E.

DIVENDRES, 3

18.00 h.: SIETE MUJERES, *John Ford*, 1965. USA V.E.

20.00 h.: FORT APACHE, *John Ford*, 1948. USA V.O.

22.00 h.: SARGENTO NEGRO, *John Ford*, 1960. USA V.O.

DISSABTE, 4

16.00 h.: ESCALA EN HAWAI, *John Ford i Mervin Leroy*, 1955. USA V.E.

18.00 h.: MOGAMBO, *John Ford*, 1953. USA V.E.

20.00 h.: REGRESO A BOUNTIFULL, *Peter Masterson*, 1985. USA V.O.S.E.

22.00 h.: FORT APACHE, *John Ford*, 1948. USA V.O.

DIUMENGE, 5

12.00 h.: Matinal infantil: DALE FUERTE, *Jerry Lewis*, 1979. USA V.E.

16.00 h.: MOGAMBO, *John Ford*, 1953. USA V.E.

18.00 h.: REGRESO A BOUNTIFULL, *Peter Masterson*, 1985. USA V.O.S.E.

20.00 h.: COMO PLAGA DE LANGOSTA, *John Schlesinger*, 1975. USA V.E.

22.15 h.: SIETE MUJERES, *John Ford*, 1965. USA V.E.

Travessera de Gràcia, 63.
Telèfon 201 29 06

d'aquí ja sabem qui som cadascú, EA i nosaltres.

—*He llegit en algun lloc que, en un primer moment, vostè va atribuir la baixada de vots del PNB a l'abstenció i als errors en el cens electoral. Francament, en un polític tan intel·ligent i tan experimentat com vostè, aquesta explicació...*

—Bé, en relació amb les eleccions de novembre, aquí estan els vots que nosaltres hem baixat, i vénen fonamentalment de l'abstenció. En aquest decaentament entre el nostre partit i el partit nou, el dubte era si els nostres vots seguirien passant a Eusko Alkartasuna, a banda dels que ja hi havien passat en les autonòmiques de novembre. I això és el que no s'ha produït. EA ha pujat a Vitòria, molt, per l'efecte personal del seu candidat, però a Guipúscoa ha baixat, i a Navarra, on al novembre no s'havien presentat, han pujat. A Biscaia, que és on pensaven donar el gran salt, s'han mantingut, i de fet també a Àlaba, deixant a banda Vitòria, han baixat; així... els nostres vots no han anat a EA.

—*I doncs, ¿on han anat?*

—És que no han anat enlloc, senzillament és que no han vingut. Si hi hagués hagut un traspàs de vots, EA hauria pujat. El PSOE també ha baixat; així, no ixen els comptes per enlloc.

—*Parlant de pactes post-electorals, dels que s'estan formalitzant aquests dies, sembla que el destí del PNB ja està irremediament lligat al del PSOE: pacte de govern, pacte a les diputacions, pacte en ajuntaments com el de Bilbao...*

—No irremediament, però sí, efectivament, penssem mantenir un pacte de govern, i els pactes es fan normalment per a complir-los; això després té una influència. No et dic que haja de tenir-la a tots els nivells, però, pel que fa a les diputacions, si més no, el tindrà. Si no és que passe alguna cosa que els impedisca d'arribar a algun acord.

—*¿I les seues bases no es senten enganyades, quan veuen que el PNB pacta amb el seu «enemic natural», el PSOE?*

—No, perquè nosaltres portem tot el procés estretament lligat a les bases. Quan vam fer pel novembre el pacte de govern, fou el resultat d'un procés assembleari complet, de dalt a baix i de baix a dalt. No es féu des d'una executiva. I ara no és més que la conseqüència de tot allò. Els pactes municipals també seran fets d'acord amb la gent.

—*Però els seus votants podrien acabar pensant que ja és igual, en pròximes eleccions, votar PNB que votar PSOE, tal com van les coses.*

—No, perquè si fas un pacte per a quatre anys, i per a una institució fonamentalment com és el govern, que ens calia mantenir per mil motius, no té perquè ampliar-se a tot. A nivell municipal hi haurà casos molt diferenciats.

—*Supose que, en qualsevol cas, hauran tingut en compte l'efecte negatiu del pacte de govern amb el PSOE en*

Juntes Forals a la Comunitat Autònoma Basca (Diputacions)

	PNB		EA		PSOE		HB		EE		CDS		AP		Total prov.	
	1983	1987	1983	1987	1983	1987	1983	1987	1983	1987	1983	1987	1983	1987	1983	1987
Àlaba	23	10	—	12	14	11	4	8	1	3	—	3	9	4	51	51
Biscaia	26	17	—	8	13	11	6	9	2	4	—	1	4	1	48	51*
Guipúscoa	25	6	—	15	12	9	10	14	3	6	—	—	1	1	51	51
Total juntes per partit	74	33	—	35	39	31	20	31	6	13	—	4	14	6	150	153

* A Biscaia l en aquesta consulta, es votaren 3 junters més.

Parlament Foral de Navarra

PSOE		UPN		AP		HB		UDF		EA		EE		CDS		PNB	
1983	1987	1983	1987	1983	1987	1983	1987	1983	1987	1983	1987	1983	1987	1983	1987	1983	1987
20	15	13	14	8	2	6	7	—	3	—	4	—	1	—	4	3	—

el seu electorat habitual, a l'hora de valorar aquests últims resultats.

—Aquesta va ser la primera impressió, la nit electoral, quan vam veure que tant el PSOE com nosaltres havíem baixat, i els altres pujaven... Però, a la vista de les dades definitives, ens adonarem que el PSOE i el PNB baixàvem, efectivament, però Euskadiko Ezkerra feia una baixada molt forta, també, i EA no pujava d'una manera apreciable. Si hagués estat una decepció, un càstig per part dels nacionalistes a la coalició de govern que suposadament no accepten, seria lògic que els altres hagueren pujat, i no ha estat així. ¿Per què hi ha hagut més abstenció que altres vegades? Aquesta és la pregunta.

—¿Vostè com s'explica aquesta abstenció, que ha pujat a l'entorn de cinc punts en el conjunt d'Euskadi?

—Potser és cansament, no ho sé. Hem tingut tres eleccions en un any... D'altra banda, seguint el que deia abans, Herri Batasuna ha pujat, però ha pujat cinc mil o sis mil vots, res de l'altre món. I també Alianza Popular ha pujat proporcionalment bastant, però no sé... potser és que determinats sectors de la dreta que en les autonòmiques havien votat PSOE, per espanyolisme, o PNB, per pragmatisme, han tornat a votar el seu propi partit. Aquestes són les dues úniques pujades que hi ha hagut. En aquestes eleccions hi ha hagut molta més atonia de l'esperada. Caldrà analitzar-ne el perquè amb calma.

—Garaikoetxea insisteix sovint que Eusko Alkartasuna ha arrossegat l'electorat més progressista del PNB, que ha quedat com un partit molt més conservador.

—Això, ho diuen ells. Jo no sabia com ficar-te al cap... mira, pots posar-

ho tranquil·lament com a afirmació meua, i que em vinguen a dir el que vulguen en contra: tot el que hi havia de conservador, carca, foralista, de plantejaments religiosos en política, en el PNB, se n'ha anat amb Garaikoetxea. I no és que se n'hi hagen anat perquè els importe Garaikoetxea. És que tots aquests que et dic volien que aquest partit, el PNB, es fes a mesura d'ells, i no ho han aconseguit. Ara somien acabar amb el PNB i recollir-ne les restes. Parle, per exemple, dels *bultzagileak*, el sector ultraconservador i anticomunista que teniem al Partit Nacionalista Basc, que se n'han anat tots amb Garaikoetxea. Així, doncs, una cosa és el que diuen i una altra la que fan. Garaikoetxea pretenia que el partit desaparegués com a tal per ser només el seu partit, i això no ho aconseguí. El PNB té unes direccions col·lectives i no és possible que el mane un sol home. Ara sí que Garaikoetxea s'ha fet un partit de dalt a baix ell a soles, tot per a ell. No és l'únic. També el PSOE s'ha quedat lligat a un sol home, i no vull ficar-me amb la política catalana, ara que parlem d'això.

—Veig que les seues simpaties per Convergència Democràtica de Catalunya continuen sent més aviat reduïdes...

—No és que siga qüestió de simpaties, és que són dues concepcions diferents... Si vols en parlem després, a micròfon tancat.

—Seguim, doncs, amb el Partit Nacionalista Basc i Eusko Alkartasuna. A mesura que passa el temps, ¿és va fent més difícil la reunificació?

«Tot l'element conservador se n'ha anat amb Garaikoetxea».

—De moment, sí. Aquí hi haurà d'haver un reajust general de les forces polítiques, però per això serà necessari que desaparega ETA.

—*¿Que desaparega ETA? ¿M'ho pot explicar amb més detall?*

—Sí. El dia que desaparega ETA, per força, Herri Batasuna s'haurà de trencar. HB és un conglomerat de coses, no tan sols nacionalistes. Un conglomerat on hi ha de tot, de tota aquesta marginació, de tota aquesta desesperació... Bé, el dia que ETA desaparega, aquest fenomen es trencarà. Hi ha sectors massa diferenciats perquè puguen seguir junts. I aquí hi haurà un replantejament de moltes coses. ¿Què serà d'Euskadiko Ezkerra? ¿Hi haurà una confluència d'un sector d'EA amb Euskadiko Ezkerra? ¿Què passarà amb la gent d'HB, que no encaixaran el dia que ja no vagen a protestar sinó a fer política? El lumpen exigirà unes coses, el verd o ecologista en demanarà unes altres, i el nacionalista radical no s'interessarà per altres. Jo sóc un home que mai no ha tingut pressa.

—*Però vostè em parla de sectors divergents en HB, i jo li demanava que passarà amb sectors tan pròxims com*

el PNB i EA. ¿No tornaran a ajuntar-se?

—¿Quan s'ajuntaran o quan se separaran? Perquè al PNB li passava una cosa pareguda. Hi teníem gent d'interessos i orígens molt diferents, i mentalitats distintes. Els més religiosos en política, els antimarxistes militants, ara estan tots a dins d'EA. Els que m'acusaven a mi d'haver fet el partit confessional, o els que deien que jo era el que havia posat el PNB en contacte amb el comunisme internacional, ara són amb Garaikoetxea. I ell ja ho voldria, ja, que no hi fossen, ara que vol donar una imatge tan progressista i moderna.

—*Parlant d'imatges, la del PNB no ho és massa, de moderna.*

—No, el PNB no es preocupa massa de la imatge, és cert. Potser aquest és el seu màxim problema. D'altres, l'únic que venen és el «renta més blanc». Veurem fins on arriba, tot això.

—*Diuen que la condició bàsica per a una aproximació entre EA i el PNB seria la seua dimissió com a dirigent d'aquest darrer partit.*

—Això, ho diu Garaikoetxea, i és una de les coses que diu de cara a la galeria, perquè ell sap perfectament que en aquest partit els càrrecs interns

són obligatoris. Per tant, no es pot fer qüestió de la dimissió. Joestic ací perquè m'han escollit, i no puc dir que no. Això, ho diuen els estatuts. Ací no es presenta cap candidat; els candidats es nomenen i es designen des de la base. A mi, em van escollir, i l'única opció que tenia era deixar el carnet i anarme'n. I cap altra. Quan haja complit els meus mandats, veurem què passa.

—*¿I la nit del 10 de juny no tingué la temptació de deixar-ho córrer?*

—No, jo no tinc aquestes temptacions. Entre altres coses, perquè... bé, jo porte vint anys, en aquest partit. I he vist moltes coses. I se m'ha fet dura la pell. Sé què implica el càrrec, i hiestic per obligació. Jo desitjaria no ser on sóc, tinc moltes altres coses a fer per la mateixa causa.

—*Ja s'ha dit d'alguns nacionalistes que són una forma de masoquisme molt sofisticada.*

—Hi ha definicions per tots els gustos, però jo, de masoquista, no en tinc res, m'agrada molt la vida i també sóc molt idealista. I encara que he vist moltes coses, a mi, encara no m'han matat els ideals.

—*¿Com han encaixat el fet de quedar-se sense representació al Parlament europeu?*

tano

GANDIA

PER A EMPRESES AMB ACTIVITATS A CATALUNYA

La Direcció General de Política Lingüística està interessada a recollir informació i documentació sobre l'ús del català en les activitats mercantils —tant publicitàries com administratives— de les empreses que actuen a Catalunya. Els materials que les empreses facin arribar a la Direcció General formaran part d'un arxiu de documentació que es posarà al servei del públic. Un recull d'aquesta informació serà presentat en una exposició.

Tambe està interessada a rebre projectes de creació de materials en llengua catalana per a ús de les empreses, als quals olerirà suport segons les disponibilitats pressupostàries.

Per altra banda, lliurara diplomes de reconeixement a aquelles empreses que s'hagin destacat o es destaquin en la normalització de l'ús de la llengua catalana: publicitat, relació amb els clients, ús interior, cursos per al personal.

Es per això que convida les empreses interessades a enviar mostres de materials i a presentar projectes de normalització al **Servei de Normalització Lingüística**, c. Mallorca 272, Re. 08037 Barcelona

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

 Normalització
del català

Per a més informació, telefonau al (93) 215 90 04

—Nosaltres ens volíem abstenir, quan el govern espanyol decidí que les europees serien per circumscripció estatal, però quan aquestes es fixaren per al mateix dia que les municipals i les forals, ja no poguérem boicotejar-les. Tinguérem por que una abstenció no n'arrossegàs d'altres. De fet, ja estàvem resignats a no tenir representació a Europa d'ençà el moment en què no hi hagué possibilitat d'anar-hi conjuntament amb Convergència i Unió.

—*¿Va ser el PNB el que demanà a Convergència anar junts?*

—Sí, els ho vam proposar nosaltres. Ells no hi estaven interessats, i ja està, no és cosa d'anar demanant-los raons. És un tema voluntari. Nosaltres podríem, haver buscat alguna altra solució, fer alguna virgueria estranya, però ja hauria estat una altra cosa. També teníem alguna relació amb Esquerra, però ja hauria estat fer la competència a uns altres, i no ens pareixia bé. Ens quedarem amb un grup nacionalista gallec, l'únic nacionalista, per a nosaltres, perquè Marinas i els seus no són seriosos, igual estan a UCD que vés a saber on. I passà el que passà. *¿Què hi vols fer?* El nostre treball europeu, el seguirà fent el nostre equip, i les nostres qüestions d'ordre pràctic es portaran a partir del nostre grup, el Partit Popular Europeu.

—*I la bandera europea seguirà sense la tretzena estrella que hi posava el PNB.*

—Ah, no. Això vindrà exactament igual. És qüestió d'uns cinquanta anys.

—*Ara podrien dir que la Llei de Terrioris Històrics, l'LTH, que fou cavall de batalla del PNB contra Garaikoetxea, quan aquest encara era lehendakari, i que enforteix extraordinàriament el paper de les diputacions forals, s'ha girat contra els seus autors. Quan es va fer aquesta llei, es deia que confiaven que serviria per a mantenir a ratlla un hipotètic govern que no fos del PNB, partint de la base que les diputacions sí que seguirien sent-ho molts anys. Ara les coses són ben distintes: el PNB participa en un govern de coalició amb el PSOE, i les diputacions seran, una del PNB, una del PSOE i una d'Eusko Alkartasuna. Hi haurà problemes polítics greus, derivats del finançament del govern basc, supose.*

—Bé, això és com dir que els cantons suïssos seran un problema per al govern de Berna. Aquests són sistemes que necessiten rodatge, i que necessiten una plenitud institucional que encara ací no han pogut tenir. L'objectiu amb què es féu aquesta llei fou el de mantenir la unitat territorial, que

J. A. MIRANDA

«Mai no m'entendràs si no acceptes que jo mai no tinc pressa».

Navarra i Àlaba poguessen seguir mantenint el seu règim de concerts econòmics. Ací no era realista una política unitària a l'estil de la catalana. Als catalans, no els interessava que seguissin les diputacions; a nosaltres, sí. El disseny que respon a l'LTH, mantenint la situació de Navarra i Àlaba i posant al mateix nivell Guipúscoa i Biscaia, i fer unes institucions centrals, era el millor per a la unitat. No pogué ser, perquè excloueren Navarra per una voluntat política i una raó d'estat, quan el PSOE es féu enrere, però... Si aquest esquema es desfà, la incorporació de Navarra encara seria més difícil.

—*Però insistesc en la qüestió dels greus problemes polítics amb què el govern basc es trobarà a l'hora del finançament a través de les diputacions.*

—No, perquè, problemes, sempre n'hi ha hagut. De fet, els problemes de Garaikoetxea amb les diputacions començaren perquè el seu govern volia més i més diners. El partit hagué d'intervenir, perquè govern i diputacions eren d'aquest mateix partit, i és quan Garaikoetxea no acata la decisió del partit i comencen els problemes. Això és el que pot passar, amb la diferència que ara ja hi ha un Consell Basc de les Finances, que és qui haurà d'arreglar el conflicte.

—*¿Què ha passat amb Navarra?*

—Doncs que l'executiva de Navarra, que fou expulsada del partit ja fa dos anys, s'emportà darrere quasi tota l'organització d'allí, i es quedaren tota la infraestructura que hi teníem: el diari que estàvem muntant, que ara és el *Navarra Hoy*, el nostre local central a Pamplona... I allí ens hem quedat sense res; així, caldrà tornar a començar

des del principi, però fer-ho bé, i no des del caciquisme, que és com estava aleshores. EA, que és el partit on han anat a parar tots els expulsats del PNB, tampoc no ha tret tants vots, al cap i a la fi.

—*¿La competència nacionalista entre PNB i EA radicalitzarà la política basca, com diu el vice-secretari general dels socialistes bascos, Eguiagaray?*

—No, Eguiagaray juga amb això. Com sempre, es juga amb la divisió del contrari. Potser ho fa per ocultar la tremenda tensió que hi ha dins del seu propi partit a Euskadi. Però ja es veu que el PNB no ha entrat de totes totes en aquesta radicalització; si no, no hauria fet el pacte amb ells.

—*¿En quina mesura són superiors les divergències que el PNB pot tenir amb EA a les que per força ha de tenir amb el PSOE?*

—No, evidentment, amb el PSOE els desacords poden ser molt superiors. Però tu saps bé que moltes vegades pots estar d'acord amb unes idees i, tanmateix, haver-hi incompatibilitat de caràcter, o conjuntures d'aquest tipus que fan impossible la convivència. Pot ser com un matrimoni... no sé. Com a nacionalistes, tenim coincidències molt fortes en moltes coses, i fins i tot amb Herri Batasuna. Però no coincidim amb moltes d'altres.

—*¿En política, la contingència supera sovint la necessitat?*

—En política i en la vida. La reunificació vindrà; caldrà que es reajusten moltes coses. Falta temps, el pas de la vida. A mi mai no m'entendràs si no parteixes de la base que jo mai no tinc pressa. □